

קרנות פנסיה וחסכון לטווח ארוך

שיעורים (היוון)
ושעירים (לעזאזל)

מציאות לא יציבה

יוני 2024

כאבי הבטן שלי

1. האם קרנות הפנסיה יציבות?
2. האם שיעורי ההיוון נכונים ?
3. האם המידע המוצג בקרנות חוזה פני עתיד ?

איך נקבעת מדיניות פנסיה בארץ (ובעולם)?

רקע 1

מדיניות פנסיה היא שיווי משקל בין :

- **מערך הכוחות הפוליטיים. לעולם הם יהיו שם!!!**
- **גורמים מקצועיים. המערך הפוליטי מאתגר תמיד על ידם.**
- **התחלופה הבין דורית , גורם ומאיץ חשוב .**

מה קרה לכוחות השונים?

- הגורם הפוליטי המאזן של העמיתים (קרי הסתדרות) נטש. בנוסף, מפלגת העבודה הפכה לפריט לאספנים.
- מאידך, הכוחות הפוליטיים הקיימים (שירות ציבורי לגוונים) שומרים על זכויותיהם (פנסיה תקציבית, תוספת רמטכ"ל).
- הגורמים המקצועיים (אוצר) מוציאים את המדינה לאט לאט ממחויבות לפנסיה.
- תחלופה בין דורית היוותה זרז חשוב ומניע לאוצר להסדיר את הקרנות הוותיקות. לעני"ד, הדור החדש באוצר חושב בדיוק אותו דבר.

התוצאה:

- סרנגטי פיננסי
- זזה חשוב**

האם הקרנות יציבות ?

זכויות העמיתים :

- אין רשת ביטחון לתוחלת החיים.
- לכל הקרנות מנגנון איזון אקטוארי .
- **מנגנון איזון אקטוארי גובר על כל זכות בתקנון.**
- סיכון תוחלת החיים הועבר במלואו אל העמית.

• נכסי הקרנות :

- מעבר ממיועדות לרשת ביטחון מעורפלת. (מנגנון ליברמן).
- לקרנות אסור לבנות מכשירים עם תשואת יעד (אידאולוגיות שמרניות של הפקידות).

שמירה על יציבות המערכת:

- הרגולטור נחשב לחלש מבין הרגולטורים הפיננסיים (בעיקר מול המערכת הפוליטית), למרות שהוא מפקח על התחום המסובך ביותר.

• כלומר יש סיכוי לגלישה לאי איזון בקרנות בתירוצים שונים⁵

האם הקרנות מאוזנות?

שאלה 1

האוניברסיטה העברית | פרשנות

האוני' העברית מוכיחה שפנסיה תקציבית חריגה זו לא גזרת גורל

הסכם הגישור שנחתם באוניברסיטה העברית, שמסדיר חריגות בפנסיה התקציבית, צפוי להביא לחיסכון של 600 מיליון שקל • ההסכם הזה ממחיש את "פוטנציאל" החיסכון בארגונים נוספים בסקטור הציבורי • פרשנות

שאלה מקדימה האם מאזנים זכויות? ממש כן

- קרנות חדשות - בוטלה שיטת המנות. התוצאה : איזון שקט
- קרנות וותיקות בעשור הקודם - אוזנו לפחות פעמיים. כולל הפחתה לגמלאים לאחר 2008 .
- תוכניות פנסיה תקציבית - התחילו לקצץ!!! למשל: פנסיה תקציבית של האוניברסיטה העברית. מוסדות הדסה.
- לוח התמותה עודכן פעמיים א: ללוח דינמי ב. דינמיות בשיעורי השינוי . (איזון שקט)
- החלטות משפטיות בעייתיות (בג"ץ אלמן אלמנה).

האם הקרנות יציבות?

- כרגע, לא בטוח שזה יהיה גם המצב הלאה. לקחת את המצג בערבון מוגבל.
- לפקוח עין.
- למשל : מה ההשפעה של החלטות ביניים כבג"ץ אלמן אלמנה.
- כמו שראינו הכל פתוח.

ולכן:

- לשקול האם לבטא את אי הוודאות בשיעורי ההיוון.
- לשקול האם הפנסיה הצפויה היא באמת כזו.
- מה שיעור ההיוון הכלכלי לא הרגולטורי של זכויות העמיתים.

שיעורי היוון (ב)

שאלה 2

- שיעורי היוון קבועים אינם נכונים. למערכת דינמית לא נכון לקבוע סד.
- היוון זכויות בריבית חסרת סיכון מול נכסים בשווי הוגן מצייר מצב מעוות. התוצאה: העברה בין דורית לא נכונה.
- גם בפנסיות תקציביות בגופים שאינן המדינה (אוני', רשויות, רשתות חינוך וכד') יש לשקול שיעורי היוון. יש ארגונים חלשים שיתקשו לעמוד במחויבות.

ולכן:

- יש לקבוע לכל מקרה את שיעור ההיוון הרלוונטי.
- את שיעורי היוון צריך לנמק זו אינה החלטה שרירותית.

האם המידע המוצג חוזה פני עתיד ?

- חלקית כי :
- שיעורי המימון : בטווח הארוך מאוד, עקומי התשואות נוטים לרדת מסיבות שונות.
- תוחלת חיים : למרות הקורונה תמשיך לגדול. במקביל, מושקע מאמץ מדעי גדול בשיפור תוחלת החיים.
- שוק העבודה: קיימות מגמות ארוכות טווח שלא מבוטאות בחיזוי הזכויות העתידיות.

האם המגמה תמשיך?

- כן !!! כל עוד אין גורם פוליטי מאזן לפקידות המקצועית.
- פנסיה תקציבית: לא תישאר כמות שהיא. התחלופה הבין דורית תתערב.

והערה קטנה על בתי המשפט

- להבנתי גם הם מתחילים לדבר פיננסית.
- כלומר, יתכן ששיעורי היוון אוטומטיים (כמו כאלו הנלקחים מהיוון נזקי גוף) יעמדו לבחינה.
- צריך לתקף ולנמק את הנחת הריבית.

מסקנה

• היות ו:

- כמעט כל הנחות העבודה הקבועות והאמונות שלנו לגבי קרנות הפנסיה חייבות בחינה.
- הפנסיה התקציבית במיוחד במקומות קטנים חשופה לאירועי איזון. יש שבירות שיבוא אירוע איזון מז'ורי בעתיד.

• אזי צריך:

- לפעול על פי אמות מידה כלכליות. אקטואריה אוטומטית לא נכונה להבנתי.
- באם נדרש, להתנתק מהוראות החישוב של המפקח על הביטוח.
- לחשוב היטב על שיעורי ההיוון. הם מבטאים את חוסר היציבות.

Action items

- זכויות צמודות? יש סיכוי לאירוע איזון?
- לשקול לבטא הסתברות לקרות אירוע איזון, (המשך מגמה בתוחלת חיים ושיעורי ריבית).
- המשכיות התוכנית במתכונתה הקיימת: נסו להעריך את יציבות הארגון.

- להעריך מה וקטור ההיוון הנכון לעבודה ספציפית.
- באם נדרש, לשקול התנתק מהוראות הפיקוח על הביטוח.
- תוחלת חיים - ללכת על ההנחות העדכניות ביותר.

תודה